Brabant vormde jarenlang een muzikaal Oor-eiland

Popjournalist Bert van de Kamp (midden achter het stuur) met links vormgever Eric Schreurs en achterin rechts Hans van den Heuvel. foto Maikel Samuels

Het jubilerende muziekblad Oor had jarenlang een 'mobiel redactielokaal' dat pendelde tussen Den Bosch en Amsterdam. Popjournalisten Bert van de Kamp en Hans van den Heuvel en vormgever Eric Schreurs vormden de Brabantse connectie. „Het was in die tijd een grote speeltuin."

door **Theo van de Zande**

Maandagavond zet zijn 23-jarige witte Volvo 240 DL koers naar Amsterdam voor het feestje rond veertigjarig bestaan van muziekmagazine Oor. Deze vrijdag parkeert Bosschenaar Bert van de Kamp zijn auto, die gekroond is met de naam 'Mevrouw van Dalen', voor de deur van stadsgenoot Eric Schreurs. 'Een ochtendje oreren' zal hij aan het eind van het gesprek treffend samenvatten. Schreurs en Van de Kamp schuiven samen met Hans van den Heuvel uit Hedel aan om de Brabantse connectie met dit jubilerende muziekblad boven tafel te krijgen. De twee popjournalisten en vormgever Schreurs vertegenwoordigen gezamenlijk zo'n 75 dienstjaren bij de Oorredactie.

Eerlijk is eerlijk het trio doorleefde koppen bewijst direct dat popmuziek al lang niet meer het exclusieve domein van jongeren is. Maar laat ze verhalen over muziek, bandjes en avonturen, dan is het slechts een kwestie van minuten voordat er weer een bende jonge wilden aan tafel zit. Alsof ze opnieuw in die witte Volvo stappen, het mobiele redactielokaal, waarmee ze vooral in de jaren negentig gezamenlijk pendelden tussen Den Bosch, Hedel en Amsterdam.

Man van het eerste uur is Bert van de Kamp die als prijswinnaar van een recensiewedstrijd - *'Ik schreef over Roxy Music, had toen nog niemand van gehoord'* - in 1973 aantreedt aan de Lange Leidsedwarsstraat in Amsterdam. „Oor was net twee jaar bezig en we moesten alles nog zelf uitvinden. Als muziekkrant verscheen het blad toen op groot formaat en ik leverde als redacteur gerust dertig velletjes na een uurtje interview met Ozzy Osbourne (Black Sabbath). Ik weet bij god niet meer wat ik er allemaal bij sleepte. Recensies leverden ook lappen tekst op. Ik had het idee dat ik echt elk nummer moest analyseren."

Als Hans van den Heuvel als stagiair van de Utrechtse school voor de Journalistiek in 1978 de Oorredactie komt versterken, zijn de pioniersjaren voorbij en zijn vooral de redactievergaderingen erg lang. „Uren praten over de scheiding tussen redactie en commercie, vanaf dat moment ben je geen jongensblad meer. Ik las Oor al vanaf mijn twaalfde en moest er vanuit Den Dungen voor op de fiets naar Den Bosch. Ik wilde op de Academie voor Journalistiek niets anders dan over popmuziek schrijven maar ik had een paar dingen tegen toen ik aantrad in Amsterdam. Ik was Brabander en ik hield van hardrock en Nederlandstalige muziek. Doe maar en Het Goede Doel werden op de redactie volledig afgekraakt."

Zijn Oortijd is voor Van den Heuvel synoniem voor vechten tegen de bierkaai. „Ik pakte alles op wat de rest liet liggen en dat was nogal veel. Kom ik met een prachtig interview met Robbie Williams, vragen ze Robbie wie? Take That was al het laagste van het laagste voor de Oorredactie dus iemand die er uitstapte, kon helemaal niets zijn. Ik heb acht vergaderingen moeten zeuren, toen werd het alsnog geplaatst, de rest is geschiedenis."

Beetje verkeerde inschatting weet ook Van de Kamp ondertussen. Maar waar zijn ex-collega Van den Heuvel schrijft over grote acts waarvan hij denkt dat lezers daar interesse in hebben, gaat hij nog altijd voor het onontgonnen terrein. „Ik zie een popjournalist als tipgever. Dus schreef ik niet over allerlei bands die je overal al hoorde en zag, maar ging ik op bezoek bij Peter Hammill van de Britse band Van der Graaf Generator. Als ik iets mooi vind, moet de hele wereld het weten. Ik terroriseerde ook elk feestje met cassettebandjes vol onbekende muziek die ik net ontdekt had."

Diezelfde cassettebandjes vormen de basis van de muzikale bagage van Eric Schreurs. Als afgestudeerd student aan de Bossche kunstacademie kon hij in 1984 als vormgever bij Oor aan de slag. „Tijdens de ritjes naar Amsterdam kregen Hans en ik college van Bert. Bands als Dead Moon en heel veel andere zouden anders volstrekt langs me heen gegaan zijn."

Lange verhalen in de auto prima. Maar eenmaal achter het beeldscherm in Amsterdam ging het mes rigoureus in de meters kopij die popjournalisten als Van de Kamp op tikten. „Oor ging net over van krant- naar magazineformaat. De vorm werd steeds belangrijker. Er kwam meer ruimte voor beeld en typografie. Met goede foto's pakten we uit, fotografen als Anton Corbijn werden groot door hun werk voor Oor. Als vormgever was het echt een grote speeltuin, het blad kon er iedere maand totaal anders uit zien. Van een dwingend formaat was geen sprake. Het kerstnummer van 1997 werd zelfs een week later bezorgd omdat de cover met gouden folie niet op tijd klaar was."

Een ochtendje 'oreren' over de jaren van muziekblad Oor waarin echt alles kon

Alle drie lezen ze nog geregeld de glossy die nu maandelijks bij zo'n 16.000 abonnees op de deurmat valt. Van de Kamp en Schreurs volgen het allemaal al jaren van een afstandje, Van den Heuvel werkte nog tot vorig jaar voor Oor. Maandagavond zijn ze net als heel veel ex- Oorcollega's van de partij in Paradiso. Ook dan klinkt waarschijnlijk die weemoedige toon van 'Het zal nooit meer zo zijn als vroeger.'

Tegen tijdgeest in: Oor zoekt naar diepgang

door **Peter Bruyn**

Het popmuziekblad Oor bestaat veertig jaar en oprichter Barend Toet schreef er een boek over: 'Keihard & Swingend'. De huidige makers vieren het jubileum met een feest in Paradiso – met veel live popmuziek uiteraard – en trachten ondertussen het tijdschrift drijvende te houden binnen een bladenwereld die in zwaar weer verkeert. „Als ik naar die eerste jaargangen Oor kijk zie ik een gedrevenheid om de muziek in kaart te brengen", zegt huidig hoofdredacteur Erik van den Berg. „Destijds vaak nog met lange lappen tekst en veel omhaal, maar in de kern hetzelfde als wij nog steeds doen."

„De twee pijlers waar het blad destijds op steunde waren recensies en langere profielen van artiesten die richting aan de pop gaven", zegt de man van toen, Toet. „En dat is in feite nog steeds waar Oor om draait." Eind jaren zeventig, nog geen tien jaar na de oprichting, verliet Barend Toet Oor. In zijn boek beschrijft hij in eerste instantie de 'jongensjaren', zoals hij het zelf noemt. Het leest ook als een jongensboek: een groepje studentikoze popliefhebbers die voorlasnog het maken van een tijdschrift met vallen en opstaan moeten leren. En ook tien jaar geld tekort, ondanks een oplage die eind jaren zeventig tot boven de zestigduizend steeg. Tegenwoordig moet het blad het met heel wat minder verkochte exemplaren doen, zo'n vijftienduizend.

Als mijlpaal in de Oorhistorie noemt Van den Berg, die vanaf halverwege de jaren tachtig bij het blad betrokken is, de wijze waarop het blad halverwege de jaren zeventig de destijds nieuwe punkstroming oppakte. Maar ook de immense impact die in de vroege jaren tachtig het werk van fotograaf Anton Corbijn – nog vóór diens internationale doorbraak – op het blad had. De introductie van de CD, halverwege de jaren tachtig gaf de muziekindustrie, en dus de advertentiemarkt, een impuls.

Maar de internetrevolutie van het afgelopen decennium had juist weer het tegenovergestelde gevolg, met een dramatische oplagedaling als resultaat.

Vooral uit de mond van de, vaak al lang afgehaakte, lezers van het eerste uur hoor je regelmatig dat Oor niet meer het niveau heeft van de jaren zeventig. Maar ligt dat aan de bladenmakers, of heeft popmuziek voor het publiek gewoon een andere, oppervlakkiger betekenis, dan het vroeger had? Van den Berg denkt dat dat laatste zeker het geval is. „De betekenis van de muziek is volgens mij afgenomen. Het is gewoon entertainment geworden. Iets wat je op je iPod zet en dan 'random' afluistert. „Gamen is nu voor tieners belangrijker dan popmuziek", vult Toet aan. „Voor ons was destijds essentieel dat muziek 'alternatief' was. Dat liet zich eigenlijk nauwelijks omschrijven, maar er bestond een soort onzichtbare Berlijnse muur tussen wat kon en wat 'middle of the road' was. Tegenwoordig willen de meeste jongeren gewoon Idols of The Voice of Holland winnen. Voor mij ging het er destijds om dat muzikanten iets artistieks voor het voetlicht brachten dat echt in hen leefde. Dat je mee kon voelen. Maar hoe vaak lees je nu nog een interview met een popartiest die echt iets te melden heeft?" Van den Berg knikt: „Ik zie steeds minder artiesten die muziek maken vanuit een werkelijke noodzaak, zoals je dat zag in de punk, later bij de grunge en nu nog bij groepen als Radiohead. Dat mis ik ontzettend. Want dat is de muziek die interessante verhalen oplevert."

Nu zijn er popartiesten die een tienerpubliek trekken en concerten waar de gemiddelde leeftijd zestig is. Op wie richt je je als popblad? Op de liefhebber van The Stones en Dylan of op het publiek dat nieuwe jonge bands gaat kijken op het London Calling Festival? „Dat begon eigenlijk al te spelen halverwege de jaren zeventig, toen de punk in de redactie tegenover de symfonische rock kwam te staan", blikt Toet terug. „En het is iets waar wij nog voortdurend mee worstelen", zegt Erik van den Berg. „In principe schrijven wij zowel voor achttien- als voor vijftigjarigen. Zeg maar het Lowlands- en het Pinkpoppubliek."

'Tegenwoordig willen de jongeren Idols of The Voice of Holland winnen'

Waarmee je vanzelf bij de relatie papieren tijdschrift versus internet komt. Van den Berg is er van overtuigd dat de toekomst van Oor in die combinatie zit. En in de week van het jubileum gaat de nieuwe website van start.

Over de vraag of hij, als hij nu jong was, in deze tijd een blad als Oor zou gaan maken hoeft Barend Toet niet lang na te denken. „Eerder een jaarboek dan een blad", zegt hij. „Verdieping, daar geloof ik in." En als Van den Berg in deze tijd opnieuw mocht beginnen? „Dan zou ik zeker iets als Oor proberen. Maar ik denk dat ik mij dan tot een online magazine zou beperken." Barend Toet: „Nou, dan vullen we elkaar mooi aan."

Barend Toet – Keihard en Swingend; de jongensjaren van Muziekkrant Oor (uitg. De Boekerij); Feest 40 jaar Oor: ma 4 april Paradiso, Amsterdam. Met o.a. Tim Knol, Alamo Race Track, Freek de Jonge, Bettie Serveert, Okkervil River e.v.a.

Oprichter Barend Toet (rechts) en hoofdredakteur Erik van den Berg van het blad Oor. foto Evert Elzinga/GPD

Bert van de Kamp (64) uit Den Bosch

Werkte van 1973 tot 2002 voor Oor, geeft nu les in Utrecht en Enschede. Een van zijn mooiste interviews is met Bono in Dublin. „Ik was privé in Dublin, belde of ik toch even langs kon komen. Ik kon met Bono praten maar mocht niets opnemen. Uiteindelijk zaten alle vier de U2-leden om me heen. Prachtige dag maar ik kon er niet over schrijven."

Eric Schreurs (53) uit Den Bosch

Werkte van 1984 tot 1998 voor Oor, is nu onder meer vormgever bij het Brabants Dagblad. Absoluut favoriete uitgave is de kerstspecial van 1997. „Daarvoor had ik een cover bedacht van pakpapier met de letters in goudfolie. Dat bleek bijna onmogelijk om te maken. Het is gelukt maar het kostte meer tijd. Het blad is een week later uitgebracht."

Hans van den Heuvel (52) uit Hedel

Werkte van 1978 tot 2010 als popjournalist voor Oor. Geeft nu les aan Fontys in Tilburg. Zijn absolute nummer 1 interview is het laatste gesprek met Robbie Williams. „Geweldig gesprek waarin hij na al zijn bravoure van eerdere ontmoetingen, zijn kwetsbaarheid liet zien."